

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

A háború.

A háborus lelkesedés egy szemernyivel sem apadt. A harctérről érkező tudósítások katonáink hősiességéről és újabb diadalairól beszélnék. Idehaza pedig a társadalom mindent elkövet a katonák családjainak segélyezésére, a betegápolás szervezésére és a közrend fenntartására.

A háború eseményeiről szóló legújabb táviratainkat a tuloldalon találja meg az olvasó, az alábbiakban pedig a háborús Újhely krónikáját adjuk.

Látogatás

a betegnyugvó állomáson.

Dókus Gyula alispán, a Vörös Kereszt katonái megbízottja, pénteken délután meghívta az újhelyi hírlapírókat a betegnyugvó állomás megtekintésére.

Mult számunkban az idő rövidsége, valamint helyszűke miatt nem referálhattunk részletesen a látogatásról, most azonban módunkban áll kimerítő képet nyújtani a betegnyugvó állomás szervezetének és berendezésének.

Az intézmény rendeltetése.

Az alispán saját fogatán szállította a hírlapírókat a betegnyugvó állomás telepeire.

— A közönség nagy része — mondotta utközben az alispán, — abban a tévedésben van, hogy a Vörös Keresztet valami egészen különálló szervezetnek, s a betegnyugvó állomást valami privát intézménynek tekinti. A dolog nem így áll. A betegnyugvó állomásokat tulajdonképpen a hadvezetőség létesítette, már a békeidőben, évekkal ezelőtt megállapított pontos sémá szerint. A Vörös Kereszt oszupán a kezeléssel van megbízva, ami igen fontos és nagy feladat. A hadseregnek ugyanis a harctéren van szüksége az orvosaira és az egészségügyi szervezetére, s így itt jóformán mindent a Vörös Keresztnak kell ellátnia. A berendezés és kezelés költségei is a Vörös Keresztre hárulnak, minthogy a hadvezetőségnek a háború folytán ugys óriási kiadásai vannak. A betegek élelmezését rész-

ben megtéríti a hadvezetőség, de a berendezés költsége teljesen a Vörös Kereszté, ugyszintén ő fogja fedezni tizenkét súlyos sebesült teljes ápolási költségét. A kezelés is tetemes költséggel jár. Szükséges tehát, hogy a társadalom teljes erejével támogassa a Vörös Keresztet. Ötven súlyos sebesültet a vármegye fog állandóan ápoltatni az Erzsébet kórházban.

A Vörös Kereszt és a vármegye által állandó ápolásra felvett betegekől eltekintve, a többi sebesültek nem maradnak itt felgyógyulásukig, hanem csak megpihennek néhány órára. Friss kötést kapnak a sebeikre, élelmet, gyógyszert kapnak, gondos ápolásban részesülnek, azután tovább szállítják őket és egy másik transzport jön a helyükre. Eppen a sebesültek állományának ez a folytonos változása teszi nehezé a munkát, amelyben a legcekekélyebb fennakadásnak sem szabad előfordulnia.

A dohánygyári telep.

A betegnyugvó állomás egyik telepe a dohánygyárban van berendezve. Egy óriási, kétemeletes rakatárépület lett kórházzá alakítva. Az alispán szeretetreméltó szíveséggel kalauzolt végig bennünket a telep összes helyiségein.

Először az „értesítő irodába” léptünk be, ahol az összes sebesültekről pontos jegyzéket vezetnek oly célból, hogy a betegek állapotáról hozzátartozóikat és a hadvezetőséget értesítsék. Ezt a fontos újítást a két Vörös Kereszt egylet léptette életbe. Az iroda magyar és német nyelven levelez. A német levelezést Boronkay Lászlóné, a magyart Lehotzky Lajos vezeti.

Innen a kezelő bizottság irodájába mentünk. Itt végzik az adminisztratív teendőket a bizottság tagjai: gróf Berchtold Kázmér, Dongó Gy. Géza, dr. Gombos Gáspár, Gyulay Károly, báró Mailloit Nándor és Moldoványi Géza. Irodai szolgálatot teljesít Dienes Ervin.

Ezután a kórtermeket tekintettük meg. Két óriási kórterem van a földszinten, kettő pedig az első emeleten. Minden kórteremben 50—50 ágy van felállítva. Az ágyak tiszták, kényelmesek. A terem közepén asztalok vannak, amelyek mellett étkezhetnek, levelet írhatnak, szórakozhatnak a sebesültek. Minden kórteremben be van vezetve a vízveték és a villanyvilágítás.

Azonkívül minden elképzelhető szükséglettel bőségesen föl van szerelve minden kórterem. Mosdótálak kötszerek, tartalék ágyneműek, stb. stb. készen várják a sebesülteket. A rend valóban mintaszerű. Az utolsó pohár is a helyén van, a gondosság, az előrelátás jelei mindenütt.

Az első emeleten is két kórterem van, az előbbiekhöz teljesen hasonló módon berendezve. Azonkívül a második emeleten is van két tartalék-kórterem, ugy hogy összesen 300 sebesült helyezhető el a telepen.

Az emeletre lift szállítja fel a betegeket.

A földszinten van a gőzfertőtlenítő, továbbá az egészségügyi katonák laktanyája, husz személyre van berendezve.

A katonák egyszerűen és katonás rövidséggel főhadnagy urnak szólítják az alispánt, aki, mint a Vörös Kereszt katonái delegátusa, egyenruhában jár-kél és teszi intézkedéseit. Van ebben a bajtársi megszólításban valami kedves, valami bájosan megkapó . . .

Nos, a „főhadnagy ur” olyan munkát végzett a betegnyugvó állomás szervezésével, ami a kamarás alispán ur óméltóságának is becsületére és dicsőségére válik . . .

A pályaúdvoron.

A betegnyugvó állomás másik, az előbbinél kisebb telepe a vasuti pályaúdvoron van berendezve.

A dohánygyár kapujától a vasut felé vezet a Mező-utca. Ez az utca eddig egy rendezetlen, gödrös, piszkos sárfészek volt. Az alispán most gyönyörűen rendbehozatta ezt az utcát, amelyen a sebesülteket fogják hordágyakon szállítani a pályaúdvarról a dohánygyárba.

A pályaúdvoron van a betegnyugvó állomás számivó irodája, kötszerraktára, stb. A II. osztályú váróterem kórteremmé van alakítva. Itt fogják ápolni a súlyos betegeket. Tizenkét ágy van a teremben, felszerelve minden szükséges eszközökkel, még orvosi műszerekkel is. Itt is a legnagyobb rend és tisztaság.

A Vörös-Kereszt szervezete.

A dohánygyárban és a pályaúdvoron egyelőre husz önkéntes ápolónó teljesít szolgálatot. A napokban azonban még ötvenketten fogják a vizsgát letenni, s így összesen *hetvenkét ápolónője* lesz a betegnyugvó

állomásnak. Azonkívül husz katoná és hat polgári ápoló segédkezik az ápolásnál és a betegek szállításánál.

A sebesülteket 8 orvos fogja kezelni. Az élelmezést 36 tagu hőlgybizottság kezeli Lázay Elek né vezetésevel, a mosást pedig 24 tagu hőlgybizottság intézi.

Minthogy a betegeknek nemcsak szakszerű ápolásra van szükségük, hanem arra is, hogy kedélyük, lelki erejük ébrentartassék, erre a célra is nyolcvantagú hőlgybizottság alakult az alispán kezdeményezése folytán. A bizottság tagjai be fognak járni a betegekhez, gondoskodnak lelki szükségleteik kielégítéséről, tolba mondott leveleiket leírják, stb. Ennek a bizottságnak elnöke Meozner Bóláné, alelnökei: Pintör István, Szilassy Györgyné, Steinhoffer Sándorné, Haas Fülöpné, Guttmann Mórné és özv. Kiss Györgyné. Jegyzők: Putti Mici és Davidovics Edit, Ellenőr: Lakatos Lenke.

Végül egy harminctagú boy-csapat is alakult derék fiatal fiukból, akik a hatalmas szervezettben küldönoszolgálatot fognak teljesíteni.

Ime, ilyen nagyarányú és ilyen pontosan beosztott szervezete van a Vörös Keresztnak. Mint egy óriási gép, amelyet csak meg kell indítani és minden részecskéje pontosan teljesíti a feladatát, külön-külön és mégis összhangban egymással. Mennyi gond, mennyi körültekintés, mennyi érzék és mennyi munka kellett ennek a hatalmas gépezetnek a felépítéséhez!

Most még csak nyugvó állapotban látjuk ezt a gépezetet, de így is felejtethetlen benyomást tett reánk! Hat még, ha megindul, ha működésben lesz ez a gyönyörű szervezet!

Biztosak vagyunk benne, hogy az újhelyi betegnyugvó állomás hivatása magaslátan fog állani és feladatának a legteljesebb mértékben meg fog felelni.

A legnagyobb dícséret és elismerés illeti ezért a Vörös-Kereszt lelkes gárdáját, elsősorban a nemeslelkű, ádozatkész hőlgyeket.

Legfőképen azonban érdemes alispánunk előtt kell meghajtani az elismerés lobogóját, aki az egészet megteremtette és szervezte.

A fentiekből fogalmat szerezhet magának a közönség arról, hogy a Vörös Kereszt milyen remes és fon-

POLENAI GYÓGYVIZ!

Természetes égvényes savanyuviz-forrás. Különleges szer gyomorba és köszvény ellen. Kítűnő ízű, igen üdítő ásványviz. Tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer. Borral vegyítve a legjobb fröccs.

K A P H A T Ó M I N D E N Ű T T.

Lapunk mai száma 2 oldal.

tos misziót végez a sebesültek ápolása körül. A társadalom, amely eddig sem volt szükkeblű a Vörös-Keresztrel szemben, most bizonyára még szívesebben és még fokozottabb mértékben fogja adományaitval a nemes célt támogatni.

Adakozunk a Vörös Keresztnek!

Menyasszonyi kelengye

bevásárlásnál ajánljuk

Szegő Sándor

áruházának nagy fehérnemű osztályát. Elsőrangú áruk, olcsó árak.

A közönséghez!

A „Felsőmagyarországi Hírlap” a háboru tartama alatt hetenként háromszor: **hétfőn, szerdán és pénteken** jelenik meg.

Mai távirataink.

A tönkrevert franciák.

Berlin, aug. 23.

Metztől északra a német trónörökös Longorgetól mindkét irányban hadseregével előrenyomulva a vele szemben álló ellenséget tegnap legyőzte és visszavetette. Lotharingiában a győzelmes német hadsereg a bajor trónörökös vezetésével a megvert francia sereget üldözve elérte a Lunville-Blamond vonalat és folytatta az üldözést. Namur előtt tegnapi este óta döbögnek az ágyuk.

Németország nem alkuszik Japánnal.

Berlin, aug. 23.

A Japán ultimátumra az itteni japán ügyvivő előtt a következő szóbeli nyilatkozatot tették. Japán követelésére Németországnak nincs mit válaszolnia, ennek folytán indíttatva érzi magát arra, hogy Tokiói nagykövétet visszahívja és hogy a berlini japán ügyvivőnek kiadja utlevélét.

Az orosz harctérről.

Berlin, aug. 23.

Erős orosz haderő nyomul a Gondinen Angerburg vonal felé. Az első német hadtest e hó 20-án ismételten megtámadta a Gondinen felé előnyomuló ellenséget, amelyet visszavert. A harcban a németek 8000 orosz katonát elfogtak és 8 ágyut zsákmányoltak. A német hadtest egyik lovas hadosztályról hosszabb időn nem érkezett hír, kitűnt azután, hogy a hadosztály két ellenséges lovas hadosztály állott harcban. A német lovashadosztály tegnap érkezett vissza a hadtesthez 500 orosz fogollyal. További orosz erősítések Pregeltől északra és

A Bodrogköz segélyakciója.

A bodrogközi járás főurai, egyházi és világi előkelőségei gyűltek össze f. hó 16-án Királyhelmezen, a városháza nagytermében, hogy gondoskodjanak a harc téren levők nyomorgó családtagjairól.

Több felszólalás után a főszolgabíró javaslatára megalkotották a segély-akció központi bizottságát. Elnökök: Bencsik Béla főszolgabíró, helyettese: Zombory Géza tb. főszolgabíró. Tagjai: Gróf Majláth József dr. és Dr. Farkas Róbert plébános, Végül megválasztották az egyes községek helyi bizottságainak tagjait.

A Bodrogközi Jótékony Nőegylet kétezer koronát adományozott a bevonult katonák hozzátartozóinak segélyezésére.

HIREK.

— **Buza Barna sorsa.** Buza Barna, lapunk volt főmunkatársa tudvalevőleg elkísérte Károlyi Mihály grófot amerikai agitációs körújtára. Károlyiék ezidőszerei Londonban vannak, ahonnan majd csak a hajójáratok megindulása után térhetnek haza Magyarországra. Buza Barna, Barabás Béla és Héderváry Lehel azonban New-Yorkban maradtak, s még nincsen róluk semmi közelebbi hír.

— **Halálozás.** Özv. Ballagi Gézané szül. Lengyel Ilona folyó hó 22-én 49 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt.

— **A sátorlajuhelyi polgári fiúiskolában** a beiratások naponta d. e. 9-11 óráig eszközöltetnek az iskola tantestületi szobájában. A javító és felvételi vizsgálatok aug. 31-én és szeptember 1-én lesznek megtartva.

— **Amerika felé nincs hajóközlekedés.** A háborúra való tekintettel a „Cunard” Magyar-Amerikai vonal a „Norddeutscher Lloyd” és a „Hamburg Amerika Linie” hajóinak Flumen, Bremen és Hamburgból Amerikába való indulása egyelőre elmarad.

— **Hogyan büntetnek Kassán.** Kasáról írják: Macej János pékmeszter oly kiseri süteményeket készített és a kenyeret oly magas áron adta el, hogy emiatt a rendőrség eljárást indított ellene s 10 napi elzárásra és 200 korona pénzbírságra ítélte őt.

LEGUJABB.

Németek diadalmas győzelme.

Berlin, aug. 24.

A nagy vezérkar jelenti, a bajor trónörökös vezetése alatt álló csapatok, amelyek Lotharingiában győztek, átlépték a Lüneville Blamont Cirev vonalát a huszonegyedik hadtest ma bevonult Lünevillebe. Az ellenség üldözése kezd dus gyümölcsöt teremni, számos hadi foglyot és jelvényt kívül a Vogezen és a hegyeken előnyomuló balszárny már 150 ágyut zsákmányolt. A német trónörökös serege már folytatja Longvy irányában a küzdelmet és az üldözést. Albert württembergi herceg serege Neuchautellől mindkét felől nyomul előre. Teljesen szétvert egy francia sereget, mely a Semoison nyomult és jelenleg

üldözi az ellenséget, Számos ágyu, hadi jelvény és hadi fogoly, közte több tábornok is került kezébe. A Maastól nyugatra a mi csapataink Maubeuge felé vonultak, egy angol lovas dandár a csapataink előtt feltűnt, vereséget szenvedett.

A szerb harctérről.

Serajevó aug. 23.

Ide érkezett sebesültektől szerzett autentikus információ szerint közlik, hogy Visegrád Rudo melletti győzelmes harcokat csapataink hősiiesen és csodálatra méltó bátorsággal vívták. Már abból körülményből, hogy egy lövéses árokban ötszáz halottat találtak következtetni lehet milyen óriási volt a szerbek vesztesége. Hogy a mi részünkről is jelentékeny veszteség volt mindenekelőtt annak a halálmegvetésnek és bátorságnak tudható be, amellyel csapataink az ellenséget megtámadták. A tiszték azt állítják, hogy katonáink alig fékezhetőek és hogy legkedvesebb harcmódjuk a szurony roham.

Német tengerészek Boszniában.

Berlin, aug. 24.

A tengerészet főparancsnokságától érkezik Serajevóból a jelentés, hogy a német Szkutari különtmény csatlakozott az osztrák magyar csapatok hadműveléséhez. Schnieder őrnagy jelenti, hogy a Visegrád melletti 95 d. magasságon a szerb állást elfoglaltak. Három tengerész katona két tiszt huszonegy katona megsebesült. A legénység magatartása példás.

Döntő események előtt.

Bécs aug. 24.

A Fremdenblatt szerint Németország fényes sikerei arra engednek következtetni, hogy a legközelebbi napokra döntő eredményeket várhatunk. A Neues Wiener Tagblatt megállapítja, hogy a német, osztrák és magyar haderő titáni munkája alaposan meg fogja változtatni Európa térképét.

Felelős-szerkesztő:

Dr. KÁRPÁTHY LÁSZLÓ

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

Motorbenzin Petroleum Motorüzemolaj

Az Első Sátorlajuhelyi Petroleum Finomító Részvénytársaság sátorlajuhelyi gyára.

benzint, petroleumot, és motorüzemolajat, az áru valamint a hordók értékének lefizetése ellenében, korlátlan mennyiségekben szállíthat, ha a vevők az árut a gyárból szekéren elvitetik.